

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat
Idősügyi Programja
2020-2024

Bevezetés

A 2020. évben váratlanul megjelent világméretű COVID-19-koronavírus járvány következtében, a Kormány 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletével kihirdetett veszélyhelyzet rámutatott arra, hogy a rendkívüli körülmények között a fokozott veszélynek kitett idős emberekre kiemelt figyelmet kell fordítani. A szépkorúak védelme az idősök ellátását segítő önkormányzati intézményhálózat vonatkozásában is rendkívüli intézkedés sorozatot tett szükségessé. A kerületi idősök klubhálózata működésének felfüggesztése, a szabadidős és sport foglalkozások szüneteltetése, a Gondozóházban a látogatási tilalom elrendelése és az időskorúak életminőségének folyamatos javítását segítő hálózat működésének egyik napról a másikra történő átszervezése, nem mindennapi feladatot követelt meg az ágazat dolgozóitól. Közel 150 munkatársunk vett részt azoknak az elsősorban 65 év feletti idősöknek a támogatásában, akik ellátása megoldatlanná vált, és nyilatkozatban vállalták, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt nem hagyják el otthonukat. A róluk való gondoskodás magába foglalta az étkeztetés biztosítását, az élelmiszer beszerzések megszervezését, továbbá egyéni igények teljesítését: például gyógyszerek kiváltását, csekk befizetést, banki ügyek intézésében segítségnyújtást, minden olyan tevékenységben való részvételt, amely az idős emberek számára fontos, és halaszthatatlan volt.

A veszélyhelyzet, a korlátozott kijárási tilalom időtartamának elhúzódásával egyre jobban érzékelhető volt, hogy a bezártságnak és az egyedüllétnek az idősöknél pszichés következményei is vannak, melyek enyhítése, kezelése munkatársaink napi feladatává vált. Megszerveztük az online pszichológiai tanácsadást, a szépkorúak részére segélyvonalat hoztunk létre, ahol munkatársaink a hét minden napján 08.00 és 20.00 óra között várták az idősök hívását és rendszeres telefonos kapcsolattartást is biztosítottunk az idősök klubjainak tagjai részére.

Az online világba terelődő kommunikáció megnehezítette a veszélyhelyzettel kapcsolatos tájékozódást az internet használatában nem-, vagy csak korlátozottan járatos 65 éven felüliek körében, ezért is tartottuk szükségesnek a kerületben a személyes, telefonos kapcsolattartást, ami kiegészítette a szórólap formájában, az önkormányzati és az intézményi honlapokon, a XIII. Kerületi Hírnökben, és a TV13 műsoraiban továbbított információkat.

A veszélyhelyzet megszüntetésével számadást végeztünk, amelynek adatai önmagukért beszélnek. A rendkívüli helyzet alatt az időskorúak ellátásának keretében:

- Összesen 66 013 adag ételt kaptak az igénylők, 30 918 beszerzésben (vásárlás, gyógyszertár) és 1309 alkalommal postai és pénzfelvételben segédkeztek az Önkormányzat munkatársai.
- a segélyvonalon a telefonos kapcsolattartásra biztosított idő meghaladta a 3.600 órát, megkeresésre, kérésre történő visszahívásra közel 5.000 esetben került sor;
- a kerületi Gondozóházban 43 idős ellátásáról gondoskodtak munkatársaink, melynek eredményeként sikerült olyan környezetet, feltételeket teremteni, amelyben biztonságban tölthették napjaikat. (A júniusi koronavírus szűrés eredménye az idősöknél és a munkatársaknál egyaránt negatív volt.)

Az idősügyi koncepció célja, küldetése

Napjainkra nyilvánvalóvá vált, hogy olyan globális kihívásokkal – mint a világjárvány, a klímaváltozás, az idősek növekvő aránya a társadalomban és a népességfogyás - kell szembenéznünk, amelyek halaszthatatlan szemlélet- és gondolkodásmód-váltást követelnek mind a társadalom működése, mind pedig az egyének élettervezése szintjén. Több nemzetközi kutatás és tanulmány egyértelműen bizonyítja, hogy soha nem volt ennyi idős ember a világon, s a korcsoportokon belül is rohamosan nő az arányuk. A társadalmak elöregedése globális problémává lett, különösen az úgynevezett fejlett ipari térségekben, országokban, köztük az Európai Unióban, Magyarországon is. Ezzel párhuzamosan jelentősen csökken a fiatal korosztályok aránya, az öregedési index egyre kedvezőtlenebbé válik. A megváltozott helyzet „kezelésére”, ismert nemzetközi szervezetek új időspolitikai célokat, fejlesztési szándékokat, deklarációkat, ajánlásokat fogalmaztak meg, amelyeket a stratégiánk tervezése során mi is figyelembe vettünk.

A demográfiai folyamatok ismeretében az új társadalmi problémák és a tovább élő régiek kezelése, enyhítése nem képzelhető el az egyre nagyobb tömegű idősödő népesség aktív részvétele nélkül. Az időskorú humán erőforrás tudatos feltérképezése, a bennük rejlő lehetőségek sokrétű hasznosítása fogaskerékként hozhat mozgásba egy települést, vagy térséget. Vagyis a demográfiai folyamatok okozta radikális változásokkal összefüggésben új megoldásokra, szemléletváltásra készlet intézményeket, piaci szereplőket, közösségeket, családokat, egyéneket egyaránt.

Idősügyi koncepciónk küldetése, célja olyan fenntartható társadalmi környezet feltételeinek biztosítása, amelyben az idősödő és az idős emberek minél tovább meg tudják őrizni önállóságukat, kreativitásukat, valamint társadalmi aktivitásukat. Ez feltételezi egy olyan szemlélet jelenlétét, amely erősíti az időskor presztízsét, az idősek iránti szolidaritást.

A fentiekből látható, hogy az idősügy nem pusztán szociális-, vagy egészségügyi kérdés a XIII. kerületben, hanem egy komplex szemléletmód része, melynek keretében az önkormányzat magukkal az idős emberekkel együttműködve, az érintett generáció életének minden területére kiterjedően kívánja az „idősbarát” környezetet megteremteni. Ezt a filozófiát tükrözi az önkormányzat Lendületben 2.0 című ciklusprogramja is. A XIII. kerület társadalmi, környezeti, gazdasági célrendszerét és eszközrendszerét 2024-ig meghatározó alapdokumentum elfogadott alapelvei: az integrált szemlélet, a nyitottság, a fenntarthatóság, a biztonság, a szolgáltató jelleg, a partnerség, az együttműködés, a felelősség, a rekreáció, a szolidaritás, a hagyományőrzés és az értékteremtés.

A ciklusprogram valamennyi területe, pontja érinti az idősek életminőségét és mindennapi életét. A dokumentum megfogalmazói - hangsúlyozva az idősügy fontosságát - egy önálló Tisztelet és megbecsülés című fejezetben foglalkoznak a szépkorúak célcsoportjával, amelyben az idős emberek életkörülményeinek jobbítását, az aktív életszakasz meghosszabbítását és tartalmassá tételét, a nemzedékek harmonikus együttélését, és az idősek életminőségének, mindennapi életkörülményeinek javítását tűzték ki célul.

A képviselő-testület 69/2019. (V.30.) Ö.K. számú határozatával elfogadta a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Idősügyi Program (2015-2019) végrehajtásáról szóló beszámolót. A részletes helyzetértékelés és az elért eredmények elemzése alapján az új koncepcióhoz az alábbi fejlesztési irányokat határozta meg:

- Nagyobb figyelmet kell fordítani az információ átadásra az idősödéssel járó változásokról. Elengedhetetlen a kerületi média hangsúlyosabb bevonása a tudatformálásba, az idősekhez való viszonyulás tekintetében (előítéletek, sztereotípiák megváltoztatása).
- A preventív szemlélet gyakorlati megvalósulása, az egészségtudatos magatartás fontosságának megértetése és elfogadtatása.
- Fontos a szemléletformálás, a pozitív idősödés életérzés terjesztése, az idős emberekhez való pozitív hozzáállás fontosságának hangsúlyozása, az idős emberek tapasztalatainak, tudásának felhasználása, véleményük figyelembe vétele.
- Az életkor és az azzal járó változások elfogadása, adekvát életmód kialakítása, az időskori egészségtudatosság növelése. Ide sorolható a mentális egészséget elősegítő stratégiák támogatása, értelmes tevékenységekben való részvétel lehetőségének biztosítása, a személyes kapcsolatok erősítése, fizikai egészség, testmozgás, jó étrend, megfelelő jövedelmi viszonyok fenntartása, diszkriminációmentes társadalmi környezet kialakítása.
- Fontos feladat a digitális esélyegyenlőség feltételeinek kialakítása, az informatikai kultúra fejlesztése, a hozzáférés javítása. Ezzel összefüggésben az e-közigazgatás lehetőségének népszerűsítése, az élethosszig tartó tanulás népszerűsítése.
- A közszolgáltatásoknak az idősek szükségleteihez való folyamatos hozzáigazítása.
- A generációk közti távolság csökkentése.
- Az önellátási képesség csökkenéséből adódó hátrányok mérséklése szociális és egészségügyi szolgáltatások révén. A rehabilitációs szemlélet mellett a preventív gondolkodás gyakorlati megvalósulásának elősegítése, a betegségek korai felismerése, a jelentkező szükségletek pontos ismerete és az azoknak megfelelő szolgáltatás elemek felkínálása. Mindehhez megfelelő tájékoztatás kialakítása.

Helyzetelemzés

A demográfiai mutatók közül kiemeltünk néhány olyan statisztikai adatot, amelyek alátámasztják az idősellátás rendszere iránti igényt. A XIII. kerületben közel 30 ezer nyugdíjas él, közöttük is több, mint 23 ezren 65 év felettek. A 60 év feletti lakosság nem és korcsoport szerinti megoszlását (2020. január 1. adat) az alábbi táblázat mutatja be.

Népesség életkora	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
100+	40	25	65
95-99	138	56	194
90-94	493	229	722
80-89	3.137	1.403	4.540
70-79	6.414	3.798	10.212
60-69	8.012	5.824	13.835
összesen	18.234	11.335	29.569

1.számú tábla. Forrás: BM nyilvántartás 2019

Kerületünkben a vizsgált korosztályban jelentősen magasabb a nők száma. A 60. életévüket betöltött embereknek 61,7%-a nő. A születéskor várható élettartamból is következik, hogy életük utolsó éveire a nők igen jelentős hányada elveszíti a társát, sokszor teljesen magára marad. Az ellátó rendszer tapasztalatai alapján magas az egyedül élő idősek aránya.

Az alábbi tábla mutatja be a kerületrészek szerinti lakosság számot, külön feltüntetve a 65. év felettiek számát és arányát a lakosság létszámához viszonyítva (2019. decemberi adat).

Ssz.	Körzet cím	lakónépesség		
		65 évesek és e felettiek	Összesen fő	Összesen idős korúak %-ban
1	Újlipótváros	8.247	34.376	24,0%
2	Vizafogó	3.213	13.075	24,6%
3	Váci út menti funkcióváltó területek	848	5.328	15,9%
Angyalföld 4	Kertváros	1.051	4.760	22,1%
	Északi lakótelepi terület	2.110	10.092	20,9%
	Keleti vegyes beépítésű terület	2.698	20.764	13,0%
	Középső-Angyalföld	2.100	13.474	15,6%
	Belső-Angyalföld	3.019	16.465	18,3%
5	Göncz Árpád Városcsopont	23	207	11,1%
Kerület összesen:		23.309	118.541	19,66%

2.

számú

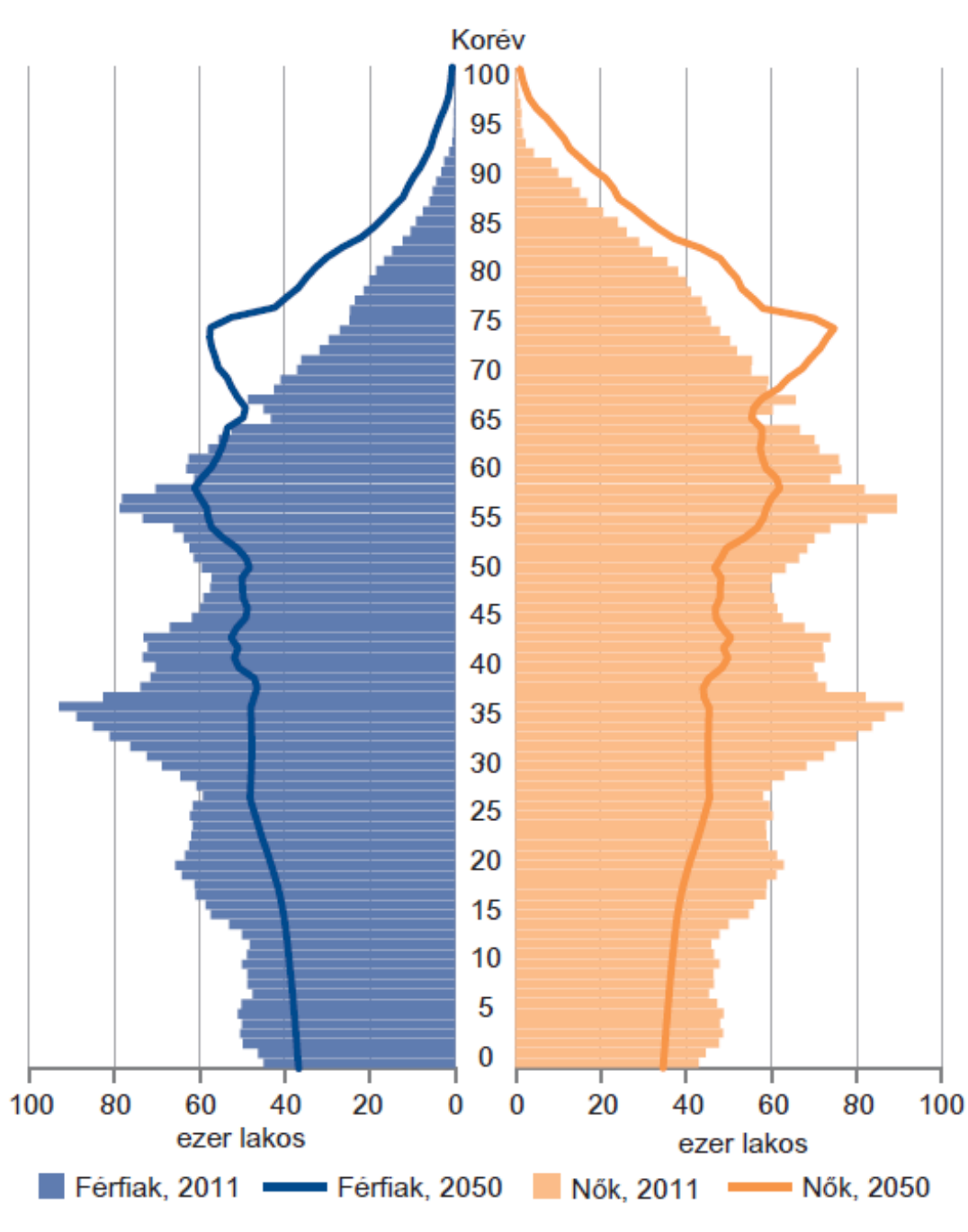
tábla. Forrás: helyi vizuál nyilvántartási rendszer

A 60. életévüket betöltötték a kerület lakónépességének több, mint 24,9%-át teszik ki. A demográfiai helyzet összefüggésében az egyik legfontosabb információt a kerület korfája nyújtja. Az öregségi index 2020-ban emelkedett, összességében megállapítható, hogy a kerületi demográfiai mutatók az országos átlagos tendenciánál kedvezőbbek, a lakosság száma növekszik, a koreloszlásban az idősebbek felé való eltolódás mértékét kedvezően befolyásolhatja a gyermeklakosság arányában történő növekedés. Annak köszönhetően, hogy a születések száma tartósan 1.100 fölé emelkedett és a kerületbe költözők között sok a fiatal, folyamatosan változik a lakosság korosztályos összetétele.

Az **öregedési index** az idős korú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki.

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2019.év	22.829	14.846	153,70%
2020.év	23.168	14.930	155,17%

3. számú tábla. Forrás: központi nyilvántartási rendszer

A Központi Statisztikai Hivatal előrejelzése (4. számú tábla. Forrás: KSH) szerint Magyarországra 30 év múlva a fenti korfa lesz jellemző. Ez azt jelenti, hogy a mai magyar 40-es korosztály fogja idős korára a társadalom legnépesebb csoportját alkotni.

Az idősödő korcsoportok általános helyzetének bemutatása során fontos érinteni a nyugdíjas ellátási formák megoszlását, a nyugdíjak összegére vonatkozó adatokat. A Magyar Államkincstár által rendelkezésre bocsátott adatok szerint a kerületi folyósítási címmel rendelkező ellátottakról készített állománystatisztikai adatok a 2019. év decemberre vonatkozóan a következők voltak.

Ellátási forma	2019.december				
	nő		férfi		összlétszám (fő)
	fő	teljes ellátás átlag összege (Ft.)	fő	teljes ellátás átlag összege (Ft.)	
1.Öregségi nyugdíj	15.306	160.963,-	7.992	179.962,-	23.298
2.Korhatár alattiaknak járó ellátások	68	212.460,-	237	242.605,-	305
3.Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	1.043	82.824,-	775	86.747,-	1.819
4.Özvegyi és szülői nyugdíj	209	83.686,-	33	51.110,-	242
5.Árvaellátás	222	47.992,-	236	43.627,-	458
6.Baleseti járadék	11	20.831,-	25	22.519,-	36
7.Rokkantsági járadék	86	37.350,-	122	37.350,-	208
8.Házastársi pótlék	4	14.980,-	-	-	4
9.Egyéb járandóságok	63	20.425,-	51	23.988,-	114
nyugellátás (1+4+5)összesen	15.737	161.191,-	8.229	181.766,-	23.998
ellátások összesen	17.014	152.680,-	9 471	166.963,-	26.485

5. számú tábla. Forrás: Magyar Államkincstár, Közgazdasági és Elemzési Főosztály

A nyugellátás valamilyen formájában összesen 26 485 fő részesül, az ellátás havi átlaga mindent figyelembe véve 159 490 Ft. A kizárólag özvegyi és szülői nyugdíjban részesülők kapják a legalacsonyabb átlagellátást (79 244 Ft), ahol a férfiak helyzete a rosszabb: az özvegyi és szülői ellátásban részesülő 33 férfi havi átlag juttatása: 51 110 Ft, míg a 209 nő esetében ez az átlag jövedelem 83 686 Ft.

Összességében:

- A helyi öregedési index 155 %,
- a kedvezőtlen férfi mortalitás miatt a nők aránya jelentősen magasabb,
- magas az egyedül élő idősök aránya,
- az öregségi nyugdíj mértéke tekintetében a kerületi átlagnyugdíj összege a férfiak esetében magasabb.

A helyzetelemzés során nem hagyhatjuk figyelmen kívül az idősök és idősödők egészségügyi állapotát sem. Jól megfigyelhető tendencia, hogy a kor előrehaladtával fokozatosan nő az egészségvesztés kockázata, ami nemcsak az egyénre, de a társadalomra is komoly terhet ró. Kerületünkben az időskorosztály vonatkozásában leggyakrabban előforduló népbetegségek belgyógyászati jellegűek. Ezen belül meghatározóak a keringési- és anyagcsererendszer betegségei. Ide sorolhatók a szívbetegségek (10%), az agyér betegségek (5%), a magas vérnyomás (30%). Növekszik a rosszindulatú daganatos elváltozások és a mozgásszervi megbetegedések aránya. Komolyabb egészségügyi kihívás az egészségtelen, mozgásszegény életmód, illetve a hozzá kapcsolódó szövődményekből eredő egészségügyi probléma. Szólni

kell a demenciáról is, amelynek kezelése nem csupán az érintett családjára, de a közösség egészére is feladatokat ró.

A demencia nem egy konkrét betegség, hanem egy gyűjtőfogalom, amely olyan tüneteket foglal magába, melyek háttérében különböző betegségek állhatnak. A szakirodalom szerint a demencia nem az öregedés természetes velejárója. Számos olyan tényező van hatással a szellemi hanyatlásra, amin nemigen tudunk változtatni (kor, genetikai hajlam, Down-szindróma stb.). Megfelelő életmód iránti igény felkeltésével, a lehetőségek biztosításával sokat tehetünk kialakulása ellen. A fizikai aktivitás mellett a szellemi „tréning” is késleltetheti a betegség kialakulását.

Közszolgáltatások

A helyi közszolgáltatások körében érvényesül az idősbárát szemlélet a településfejlesztéstől a az üzemeltetési feladatok ellátásáig, a közösségi tér biztosításától az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítéséig.

Önkormányzatunk kötelező feladatait teljes mértékben teljesíti az idők tekintetében is. Az önként vállalt szolgáltatásokat az idők életminőségének javítása és az önkormányzat teherbíró képessége alapján szervezi. Kiemelt területek a szociális ellátórendszer, a pénzbeli, természetbeni ellátások, és az egészségügyi ellátás.

Az aktív, minőségi időskor szempontjából rendkívül fontos, hogy az érintettek számára biztosítottak legyenek azok a társas-közösségi terek, minőségi szabadidős szolgáltatások, amelyek lehetőséget biztosítanak a közösségi életre, a szabadidő tartalmas, élményekben gazdag eltöltésére. Az életminőséget döntően befolyásolja az, hogy az idősödő és idős emberek részt tudjanak venni olyan közösségekben, olyan – számukra és velük együtt szervezett – programokban, amelyek alkalmasak a szellemi, fizikai és pszichikai aktivitás megőrzésére, valamint a korosztályra jellemző elmagányosodás lehetőségek szerinti enyhítésére, ellensúlyozására. A Szociális Szolgáltató Központ szervezi a szociális alapszolgáltatásokat, amelyek a rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben nyújtanak segítséget, biztosítják az igénybevevők önálló életvitelének fenntartását, közreműködnek az egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában (szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idők nappali ellátása). Az alap és szakellátásról - az idők igényeit figyelembe vevő közösségi életéről, a színvonalas társas-közösségi terek és szabadidős szolgáltatások biztosításáról a szociális területen tíz idők klubja, két gondozási központ gondoskodik. Fontos szerepet tölt be az ellátórendszerben a Gondozóház. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, mely gyors és rugalmas megoldást jelent előre nem látható krízishelyzetek kezelésére is, egyúttal kapocsként működik a házi segítségnyújtást és az ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás között.

A pénzbeli és természetbeni ellátások egy része általános támogatási formákat foglal magába, részben célzott támogatásokat biztosít az időskorúak részére. A pénzbeli és természetbeni ellátások hatékonyságát évente felülvizsgáljuk és a szükségletekhez igazítjuk. Ezek az elemek alkotják a helyi szociális védőhálót, amely a valamilyen szempontból rászorultak, hátrányos helyzetűek esetében hivatott megakadályozni a helyzetük további rosszabbodását és a kirekesztődésüket.

Az egészségügyi alap- és szakellátás koordináltan, egymást kiegészítve működik, megfelelő

szakképzettséggel és tapasztalattal rendelkező orvosok alkalmazásával. Az önkormányzat a járóbeteg-szakellátás működtetését vállalja. Az egészségügyi alapellátásban korszerű körülmények között 60 felnőtt háziorvos, 18 házi gyermekorvos, 18 felnőtt fogorvos és 8 gyermek fogorvos dolgozik.

Tapasztaljuk, hogy az egészség nem egyenlő az egészségüggyel, számos társadalmi tényező is befolyásolja. Kiemelt figyelmet fordítunk a prevencióra, a szűrések biztosítására, az időskori aktivitást elősegítő programok szervezésére. A kerületi közművelődési, sport telephelyek, az igényesen kialakított közterületek, funkcionális közterek is hozzájárulnak az egészséges életmód kialakításához, gyakorlásához. Programjaink között egyre hangsúlyosabban jelennek meg a sportolási lehetőséget biztosító rendezvények. Kerületünkben nagy hagyománya van a szenior sportnak, a testvérvárosok által közösen szervezett idősök olimpiájának.

Idősügyi Tanács, Szociális Kerekasztal, Civil Kerekasztal

Kerületünkben az idősök érdekében tevékenykedik a helyi Idősügyi Tanács, melynek működése több mint tíz évre tekint vissza. Az Idősügyi Tanács elnöke a humán területet felügyelő alpolgármester. A Tanács évente két alkalommal ülészik.

A Tanács működésének célja, hogy az önkormányzati tevékenységben érvényesüljenek az idős emberek érdekei. Az Idősügyi Tanács feladatai:

- az idős emberek érdekeinek képviselete, az idősökkel kapcsolatos programok-, az idősöket közvetlenül érintő koncepciók véleményezése, javaslatok megfogalmazása,
- a kerületben élő idősök által felvetett igények minél hatékonyabb képviselete,
- az információ áramlás biztosítása.

A kerületi Szociális Kerekasztal és a Civil Kerekasztal munkájában több idősökkel foglalkozó szervezet képviselteti magát. A kialakult eljárásrend szerint minden önkormányzati fejlesztési dokumentumot, és a végrehajtásukról szóló beszámolót megtárgyalnak, és javaslataikkal hozzájárulnak az idősök életminőségének javításához, érdekeik érvényesítéséhez. A Szociális és a Civil Kerekasztalnak a jövőben is jelentős szerepe lesz az együttműködések kezdeményezésében, a szinergiák előállításában az Idősügyi Tanács és a civil szervezetek tevékenységei között.

A fejlesztés területei

Az idősügyi koncepciónk általános célja megegyezik az önkormányzat Hosszú távú Fejlesztési Koncepciójában megfogalmazottakkal: a kerületben lakó és dolgozó emberek tiszta, biztonságos, kényelmes, kellemes, megkímélt környezetben élhessenek. Az integrált városfejlesztés elvét a helyi idősügyi politikára vetítve, koncepciónkban az idősödés feltételeinek erősítését szolgáló intézkedések kapnak hangsúlyt. Ezek akkor valósulhatnak meg, ha az idős emberek fizikai és szellemi képességeiket, aktivitásukat minél tovább megőrzik a mindennapi életvitelükben, és a társas, társadalmi kapcsolataikban is.

Korunk és a jövő kihívásaira válaszolva az idősök ellátását minden szinten fejleszteni szükséges:

- önálló életvitelt és az ahhoz kapcsolódó időskori szolgáltatásokat,

- a szociális alapszolgáltatásokat és szakellátásokat,
- az egészségügyi rendszer szolgáltatásait, különös tekintettel a megelőzésre, a prevencióra, a korosztályt érintő fő problémára a demenciára,
- az idősek képzési, tanulási lehetőségeit, az „okos” ismeretek elsajátítását,
- az aktivitását segítő, támogató civil kezdeményezéseket, csoportokat, elősegítve ezeknek a hálózatszerű működését,
- a nemzedékek közötti együttműködésekre irányuló kezdeményezéseket.

Feladatok és intézkedések

Az Önkormányzat 2020-2024. évi időügyi feladatait, a tervezett intézkedéseket a Lendületben 2.0. ciklusprogramban elfogadott alapelvek mentén, a főbb beavatkozási, stratégiai pontokhoz igazodva határoztuk meg.

Feladat: Bővítjük a lakás- és gyógyszer-támogatások jogosultjainak körét.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2020. december 31., majd folyamatos

Feladat: Átvállaljuk az átlag alatti nyugdíjjal rendelkező idősek december havi fűtési költségeit.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2021. december 31., majd folyamatos

Feladat: Felvilágosítással, prevenciós programokkal segítjük az idősek áldozattá, és bűnelkövetővé válásának megelőzését.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2020. szeptember 30., majd folyamatos

Feladat: Pályázati programunkkal továbbra is támogatjuk a civil szervezetek, egyházak, önszerveződő csoportok, szellemi műhelyek munkáját.

Felelős: Csiga Gergely alpolgármester

Határidő: folyamatos

Feladat: Az önkormányzati beruházások során elvárásként fogalmazzuk meg a komplex idősbarát szemlélet érvényesülését.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Megvizsgáljuk a tartós elhelyezést nyújtó ellátás kialakításának feltételeit.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2021. december 31.

Feladat: Támogatjuk az idősek nyelvi, informatikai képzését.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Továbbra is biztosítjuk a kedvezményes uszodalátogatás és torna feltételeit.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Ösztönözzük és támogatjuk a fiatal és idősebb generációk közös programjait.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Fejlesztjük a kerületi idősellátó rendszert.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Az idősök sérelmére elkövetett tipikus bűncselekmények megelőzése érdekében szakemberekkel folytatott beszélgetéseket szervezünk.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2020. november 15., majd folyamatos

Feladat: Vizsgáljuk a demens betegek nappali ellátása megszervezésének feltételeit.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2020. szeptember 30., majd folyamatos

Feladat: Elősegítjük a lakások akadálymentesítésének pályázati úton történő támogatását.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos.

Feladat: Működtetjük a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás továbbfejlesztése.

Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

Határidő: 2021. december 31.

Feladat: E-ügyintézés továbbfejlesztése, a meglévő alkalmazásokra épülő további funkciók bevezetése.

Felelős: Informatikai referens

Aljegyző

Határidő: folyamatos

Feladat: E-elégedettségmérés bevezetése a közszolgáltatások terén.

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2020. szeptember 30.

Feladat: Önkormányzati támogatások, szolgáltatások terén a kiemelt célcsoportokra vonatkozó, egyszerű, figyelemfelkeltő tájékoztatások elkészítése. A helyi Esélyegyenlőségi programban elfogadott célcsoportok esetében a rájuk vonatkozó információk közérthető, egyszerű megjelenítése.

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2020. december 31.

Feladat: Informatikai, oktatások, képzések szervezése a kerületi idősök számára.

Felelős: Aljegyző

Határidő: folyamatos

Feladat: Egészségügyi távfelügyelet működtetése két idősek klubjában: Jász u.1 30. és a Kárpát u. 23-25.

Felelős: Aljegyző

Határidő: folyamatos

Feladat: Szociális szolgáltatás igénybevételére történő online jelentkezés bevezetése.

Felelős: Informatikai referens

Aljegyző

Határidő: 2021. június 30., majd folyamatos

Feladat: Idősek, hátránnyal élők számára az önálló életvitelt támogató okos eszközök bemutatása, terjesztése. Módszere: elektronikus tájékoztatás, egy bemutató helyiség kialakítása, üzemeltetése.

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2021. június 30. ,majd folyamatos

Feladat: Közszolgáltatások szolgáltatási díjai, térítési díjak, egyéb költségek befizetések felülvizsgálata, az e-befizetés lehetőségeinek bővítése.

Felelős: Intézményvezető

IMFK vezetője

Határidő: folyamatos

Feladat: A helyi média szerkesztőségeinek bevonásával összehangolt, célirányos erőfeszítéseket teszünk a korosztályok közötti együttműködés további javítása, a szolidaritás szükségességének felismerése, erősítése érdekében.

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2021. június 30., majd folyamatos

Feladat: „Okos kerület a szépkorúakkal” címmel előadássorozatot szervezünk a kerületben működő Kodolányi János egyetemen együttműködve.

(A smart szemlélet, az e-ügyintézés elterjedése szempontjából kiemelkedő jelentőségű lehetne egy ilyen típusú együttműködés és egy gyakorlatias, szemléltető előadássorozat.)

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2021. december 31., majd folyamatos

Feladat: Gyakorlatias, idősbarát képzést szervezünk az okostelefonok, internet használat minél egyszerűbb elsajátítása érdekében NagyNet címmel.

(A képzés az új emberi kapcsolatok létesítéséhez, valamint a meglévő kapcsolatok ápolásához, valamint az új technikai eszközök előnyeinek és veszélyeinek megismeréséhez szükséges ismeretek elsajátítását teszi lehetővé.)

Felelős: Aljegyző

Határidő: 2020. december 31., majd folyamatos

Feladat: „Szupernagyi-Szuperpapi” címmel képzést szervezünk leendő, vagy kezdő nagyszülők számára.

Sokan teszik fel a kérdést: hogyan válhatunk igazán jó nagyszülővé? (milyen programot csináljunk az unokákkal, mire figyeljünk, a kor játéka, ajándékvásárlás észszerűen, egészséges sütés-főzés, barkácsolás az unokáknak, unokákkal).

*Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője
Határidő: 2020. december 31., majd folyamatos*

Feladat: Idősgondozás családon belül címmel - tanfolyamokat szervezünk családok, családtagok részére.

(A képzés célja választ adni arra, a sokszor elhangzott kérdésre: miként kell otthonukban gondozni az időseket, (személyes oktatáson túl digitális szolgáltatások bevezetése, applikációk, stb.),

*Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője
Határidő: 2021. december 31., majd folyamatos*

Feladat: Demencia-prevenció címmel beszélgető programokat szervezünk.

Figyelemfelhívás az elmagányosodó, inaktív életmód következményeire. A program fő célja, hogy ösztönözze és támogassa a kerületben élő, 60 év feletti polgárok közösségi aktivitását, elősegítse egészségük és öngondoskodási képességük megőrzését, időskori életük kiteljesedését és boldogabbá válását.

*Felelős: Szociális és Köznevelési Osztály vezetője
Határidő: 2022. december 31., majd folyamatos*

Feladat: A fiatalok mindennapi életét bemutató, az idősek mindennapi életét megismerni akaró fiatal egyetemisták meghívását tervezzük a nyugdíjas klubokban.

Cél, hogy a fiatalabb generációk ismerjék meg az idős emberek értékeit, az idős kor és az idősödés természetességét és szép oldalát is.

*Felelős: Aljegyző
Határidő: 2021. december 31., majd folyamatos*

Partnerség

A koncepció tervezésekor és a végrehajtás során számítunk az idősekkel foglalkozó szakmai és civil szervezetekre, a feladatok kapcsán érintett területek felelős vezetőire, munkatársakra. Biztosítjuk az érintett szakterületekkel történő folyamatos egyeztetést, igényeljük, hogy partnereink szakmai részanyagokkal, javaslataikkal járuljanak hozzá a megvalósításhoz.

A tervezés és a végrehajtás eredményessége és hatékonysága feltételezi a civilek, az egyházak, önszervező közösségek és önkéntesek bevonását és együttműködését is.

Monitoring

A monitoring-rendszer lehetővé teszi a helyi beavatkozást azokon a területeken, ahol a kitűzött célok elérése nem a koncepcióban megfogalmazott ütemezés szerint halad, vagy ahol az eredeti célokkal ellentétes irányú folyamatok tapasztalhatók.

Évente összefoglaló jelentést készítünk a koncepcióban foglalt célok megvalósulásáról. A monitoring jelentés tartalma:

- Az idősek gazdasági, társadalmi és környezeti helyzetének elemzése,
- a meghatározott feladatok végrehajtása során elért eredmények értékelése.

A jelentés a koncepcióban megfogalmazott összes területre kiterjed. Az értékelések hatékony és sikeres végzéséhez egy értékelési rendszert dolgoztunk ki. Tartalma: az értékelések szisztematikus megközelítése, az értékelési szükségletek felmérése, továbbá az eredmények tervezett felhasználása.

Az idősügyi politikában 2002-től történt változás, amikor is az *Active Ageing dokumentumban* először fogalmazódott meg, hogy az idősök tekintetében nem csupán az egészségügyi és szociális vonatkozásokra kell figyelmet fordítani, hanem az emberi élet kiteljesedésének egészét területét kell vizsgálni. 2015-től az aktív idősödés fogalmát felváltotta az egészséges idősödés, amely az időskori jólétet biztosító funkcionális képességek fejlesztésére és megtartására irányuló folyamat. A kiemelt területeket, a kerület hosszú és középtávú stratégiáival összehangolt intézkedéseket, és ezek indikátorait a stratégiai dokumentumokban foglaltak alapján határoztuk meg (1.sz. melléklet).

ÖSSZEFOGLALÁS

ÖNKORMÁNYZATUNK ELKÖTELEZETT AZ IDŐSEK TISZTELETE, MEGBECSÜLÉSE ÉS SEGÍTÉSE IRÁNT. A HELYI IDŐSPOLITIKA OLYAN SZEMLELET MEGERŐSÍTÉSÉT SZOLGÁLJA, AMELLYEL NÖVELHETŐ AZ IDŐSKOR PRESZTÍZSE, AZ IDŐSEK IRÁNTI SZOLIDARITÁS, ÉS OLYAN FELTÉTELEK MEGERŐSÍTÉSÉT SZOLGÁLJA, AMIVEL A SZÉPKORÚAK MEGŐRIZHETIK EMBERI MÉLTÓSÁGUKAT, ÖNÁLLÓSÁGUKAT, AUTONÓMIÁJUKAT.

A JÖVŐBEN IS KIEMELT FIGYELMET FORDÍT AZ IDŐSEK ÉLETKÖRÜLMÉNYEIRE, A TÁMOGATÁSUKRA, A KULTURÁLIS, SZABADIDŐS LEHETŐSÉGEIK BŐVÍTÉSÉRE. FOLYAMATOSAN FEJLESZTI A KÖZSZOLGÁLTATÁSOK KÖRÉT, ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY A SZÉPKORÚAK MINÉL HOSSZABB IDEIG ÉLHESSENEK SAJÁT, MEGSZOKOTT KÖRNYEZETÜKBEN, OTTHONUKBAN.

ÖNKORMÁNYZATUNK AZ IDŐSPOLITIKÁJÁBAN SZEREPET VÁLLAL A KÜLÖNBÖZŐ ÁGAZATOKKAL, INTÉZMÉNYEKKEL, SZAKEMBEREKKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEKBEN. RENDSZERESEN TÁMOGATJA AZ IDŐSEK ÖNSZERVEZŐDÉSÉT, SZERVEZETEIKET, AMELYEKBE A SZÉPKORÚAK AKTÍVAN TEVÉKENYKEDNEK.

MINDEN TERÜLETEN ÉRVÉNYESÍTJÜK, HOGY AZ IDŐSEK EGYENLŐ ESÉLYEL RÉSZESÜLJENEK A KÖZSZOLGÁLTATÁSOKBAN, A MINDEN NAPI ÉLETVITELÜKBEN. A VALAMILYEN OKBÓL HÁTRÁNYOS HELYZETBEN LÉVŐKET POZITÍV DISZKRIMINÁCIÓBAN RÉSZESÍTJÜK. AZ IDŐSÜGYI POLITIKÁBAN IS FONTOS SZÁMUNKRA A SZOLIDARITÁS JELENLÉTE. ÖSSZESEGÉBEN ELMONDHATÓ, HOGY A FELELŐSSÉG, A SZOLIDARITÁS, A HAGYOMÁNYŐRZÉS, AZ ÉRTÉKTEREMTÉS, A FENNTARTHATÓSÁG TOVÁBBRA IS MEGJELENIK AZ ÖNKORMÁNYZATI IDŐSPOLITIKAI TERVEZÉSBEN, A DÖNTÉSEKBEN ÉS AZOK VÉGREHAJTÁSÁBAN.

Monitoring táblázat

Terület	Intézkedések	Indikátorok	Indikátorok forrása/mérése
idős emberek és a fejlődés	Támogatjuk az idősök nyelvi, informatikai képzését	képzések száma, résztvevők száma	jelenléti ív, kiadott oklevél
	Támogatjuk a fiatal és idősebb generációk közös programjait.	programok száma, jelenlévők száma	forgatókönyv, rendezvényterv
	Informatikai, oktatások, képzések szervezése a kerületi idősök számára a nyugdíjas klubokban.	képzések száma, résztvevők száma	jelenléti ív, kiadott oklevél
	Idősök, hátránnyal élők számára önálló életvitelt erősítő okos eszközök bemutatása, terjesztése.	programok száma	jelenléti ív,
	Társadalmi részvétel	kulturális programok szervezése, élethosszig való tanulás elősegítése szépkorú csatorna létrehozása önkéntesség elősegítése	forgatókönyv, jelenléti ív, rendezvényterv
	Társadalmi integráció	idősök készségeiről, teljesítményeiről, pozitív idős kép erősítése érdekében jó gyakorlatok bemutatása, felkészülés az időskorra	médiában való megjelenési alkalom, cikkek száma, programok száma
Terület	Intézkedések	Indikátorok	Indikátorok forrása/mérése
időskori egészség és jóllét fejlesztése	Bővítjük a lakás- és gyógyszer-támogatások jogosultsági körét.	helyi szociális rendelet módosítása	elfogadott rendelet
	Átvállaljuk az átlag alatti nyugdíjjal rendelkező idősök december havi fűtési költségeit.	helyi szociális rendelet módosítása	elfogadott rendelet
	Megvizsgáljuk a tartós elhelyezést nyújtó ellátás kialakításának feltételeit.	tanulmány elkészítése	döntés előkészítése
	Továbbra is biztosítjuk a kedvezményes uszodalátogatás és torna feltételeit.	résztvevők száma, támogatottak száma	jelenléti ív szociális nyilvántartó rendszer
	Fejlesztjük a kerületi idősellátó rendszert.	előterjesztések, új programok, szolgáltatások bevezetése, résztvevők száma állampolgári elégedettségmérés eredménye	előterjesztések forgatókönyv jelenléti ív elégedettségmérés értékelése
	Működtetjük a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.	igénybe vevők száma állampolgári elégedettségmérés eredménye,	szociális statisztika, elégedettségmérés értékelése
	Egészségügyi távfelügyelet működtetése a Jász utca 130. és a Kárpát utca 23-25. alatti idősök klubjában.	igénybe vevők száma állampolgári elégedettségmérés eredménye,	szociális statisztika, elégedettségmérés értékelése
Terület	Intézkedések	Indikátorok	Indikátorok

			forrása/mérése
támogató környezet biztosítása	Felvilágosítással, prevenciós programokkal segítjük a fiatalok, az idősök áldozattá, és bűnelkövetővé válásának megelőzését.	programok száma, résztvevők száma	jelenléti ív
	Továbbra is támogatjuk a civil szervezetek, egyházak, önszerveződő csoportok, szellemi műhelyek munkáját pályázati programunkkal.	kiírt pályázatok száma, támogatott programok száma, Szociális Kerekasztal, Civil Kerekasztal, Idősügyi Tanács	kiírt pályázatok, támogatott programok száma, munkaterv, jelenléti ív
	Az önkormányzati beruházások során elvárásként fogalmazzuk meg a komplex idősbárát szemléletet.	közösségi terek megújítása, 10 éves intézményi felújítási program	egyeztetések, feljegyzések
	Az idősök sérelmére elkövetett tipikus bűncselekmények megelőzése érdekében szakemberekkel folytatott beszélgetéseket szervezünk.	programok száma, résztvevők száma, meghívott szakemberek	jelenléti ív
	Vizsgáljuk a demens betegek nappali ellátásának megszervezésének feltételeit.	tanulmány elkészítése	döntés előkészítése
	Közszolgáltatások szolgáltatási díjainak, térítési díjak, egyéb költségek befizetések felülvizsgálata és e-befizetés lehetőségeinek bővítése.	tanulmány elkészítése program fejlesztése	bevezetett szolgáltatás
	Elősegítjük a lakások akadálymentesítésének pályázati úton történő támogatását.	kiírt pályázatok száma, támogatottak száma,	elbírált pályázatok
	E-ügyintézés továbbfejlesztése, a meglévő alkalmazásokra épülő további funkciók bevezetése.	program fejlesztése	bevezetett szolgáltatás
	E-elégedettségmérés bevezetése közszolgáltatások terén.	program fejlesztése	bevezetett szolgáltatás
	Online szociális szolgáltatás igénybevételére történő jelentkezés bevezetése.	program fejlesztése	bevezetett szolgáltatás
Önkormányzati támogatások, szolgáltatások terén a kiemelt célcsoportokra vonatkozó, egyszerű, figyelemfelkeltő tájékoztatások elkészítése. A helyi Esélyegyenlőségi programban elfogadott célcsoportok esetében a rájuk vonatkozó információk közérthető, egyszerű megjelenítése.	tanulmány elkészítése	bevezetett szolgáltatás	